

Vragen van de raad

Gesteld op	22 oktober 2025
Beantwoord op	11 november 2025
Partij	GroenLinks-PvdA
Onderwerp	Steile dijkopgangen Gastvrije Waaldijk

Wij ontvingen een brief van de Fietzersbond West Betuwe gericht aan wethouder Hartman, d.d. 21 augustus '25, over onveilige fietshellingen naar de verhoogde Waaldijk toe. Het blijkt dat er een fietshelling met stijgingspercentage is van maar liefst 18% is op de Molenstraat naar de Waaldijk te Herwijnen, terwijl eigenlijk de norm voor een veilige helling 4% is. (Zie ook Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid, versie 12 december 2024). Ook andere dijkopgangen of 'stoepen' naar de nieuwe Waaldijk toe zijn (veel) steiler geworden. Het leidt regelmatig tot gevaarlijke situaties en valpartijen. Wij hebben de volgende vragen aan de portefeuillehouder.

Vraag 1

Welke veiligheidsnormen hanteert de gemeente voor het aanleggen van dergelijke hellingen. Heeft de wethouder in beeld welke hellingen niet aan deze normen voldoen?

Antwoord

Bij het ontwerp van nieuwe wegen en hellingen hanteert de gemeente de landelijke richtlijn van maximaal 4% hellingspercentage voor langzaam verkeer. In de praktijk blijkt dit echter niet overal haalbaar. Bijna alle dijkopgangen waren al vóór de dijkversterking steiler dan deze norm, met name in historische kernen waar de bebouwing dicht op de dijk staat.

Tijdens de dijkversterking is daarom als uitgangspunt gehanteerd dat de hellingen niet steiler mochten worden dan de bestaande situatie. Waar dit niet mogelijk bleek, wordt binnenkort gestart met monitoring en waar nodig met aanvullende maatregelen, te beginnen met bebording. Denk hierbij aan het adviseren dat langzaam verkeer, zoals fietsers, afstapt bij het gebruik van steile hellingen. Indien dit onvoldoende blijkt voor de verkeersveiligheid, kan worden besloten om specifieke dijkopgangen af te sluiten voor langzaam verkeer, of – zoals in Vuren – voor alle verkeer.

De wethouder heeft in beeld dat de hellingen niet aan de richtlijn van 4% voldoen en dat dit ook na de werkzaamheden nog steeds het geval is. Tegelijkertijd staat de waterveiligheid van de dijk centraal: de dijkversterking is uitgevoerd om inwoners te beschermen tegen hoogwater en mogelijke overstromingen.

Vraag 2

De Fietzersbond stelt dat deze nieuw aangelegde steile hellingen onveilig zijn. Zij schetsen dat er al meerdere ongevallen met verwondingen zijn voorgekomen en dat deze situatie niet bijdraagt aan de veiligheid of gastvrijheid van de Waaldijk. Vooral voor ouderen, mensen op aangepaste fietsen, kinderen en mensen met e-bikes of bakfietsen is dit het geval.

Kan de wethouder aangeven -met toelichting- of zij het met de Fietzersbond eens is dat dit niet veilig en daarmee niet wenselijk is?

Antwoord

De zorgen van de Fietzersbond worden serieus genomen. De gemeente begrijpt de zorg dat steile hellingen een verhoogd risico kunnen vormen voor kwetsbare groepen zoals ouderen, kinderen, mensen met aangepaste fietsen, e-bikes en bakfietsen.

De situatie bij andere dijkversterkingsprojecten, en ook bij GOWA en TIWA, laat zien dat steile hellingen vaker voorkomen in gebieden met historische bebouwing dicht op de dijk. Dit onderstreept de complexiteit van het vraagstuk.

Tegelijkertijd is het belangrijk om de ruimtelijke context mee te nemen. De afgelopen eeuw zijn de dijken hoger en breder geworden. Waar mogelijk zijn de afritten in hellingspercentage gelijk gebleven, maar dit is niet overal haalbaar vanwege aanwezige bebouwing of andere ruimtelijke beperkingen. Ruimere hellingen zouden een groter ruimtebeslag vragen, wat directe gevolgen heeft voor aangrenzende percelen en bestaande bebouwing.

Bij de dijkversterking is daarom gekozen voor het uitgangspunt dat hellingen niet steiler mochten worden dan de bestaande situatie. Daarnaast is de wens vanuit de gemeente geuit dat op de top van de dijk een vlak stuk aanwezig is, zodat voertuigen en fietsers veilig kunnen stoppen voordat zij de dijkweg oprijden.

De gemeente deelt de zorg over de veiligheid en is daarom voornemens om binnenkort te starten met monitoring en waar nodig aanvullende maatregelen te treffen, zoals genoemd in antwoord bij vraag 1.

Vraag 3

Bij de planvorming en zeker bij de realisatie (waarbij deels afgeweken is van de gemaakte plannen) was duidelijk dat de dijkopgangen veel steiler zouden worden.

Hoe heeft de gemeente haar rol als verantwoordelijke wegbeheerder en toezichthouder bij de planvorming en uiteindelijke realisatie van de wegen bij de dijkversterkingen in West Betuwe ingevuld en hoe beoordeelt de wethouder deze rolinvulling?

Antwoord

In tegenstelling tot wat u stelt in het eerste deel van vraag 3 is en was niet altijd duidelijk dat de dijkopgangen veel steiler zouden worden, want bij gelijktijdige verhoging en verlegging van de dijk is ook soms mogelijk dat de helling gelijk blijft.

De gemeente heeft haar rol als wegbeheerder en toezichthouder ingevuld door actief betrokken te zijn bij zowel de planvorming als de uitvoering van de dijkversterking. Daarbij is gestuurd op het uitgangspunt dat de hellingen niet steiler mochten worden dan de bestaande situatie.

In de praktijk is gebleken dat dit uitgangspunt niet overal kon worden uitgevoerd, met name op locaties waar sprake is van ruimtelijke beperkingen zoals bebouwing dicht op de dijk. In dergelijke gevallen is in overleg met betrokken partijen gezocht naar de best mogelijke oplossing binnen de beschikbare ruimte.

Voor specifieke locaties, zoals de Molenstraat in Herwijnen, is een uitgebreide analyse gemaakt waarin verschillende aspecten zijn meegewogen, waaronder technische uitvoerbaarheid, ruimtelijke inpasbaarheid, verkeerskundige invulling en met name waterveiligheid. Na plaatsing van bebording en monitoring is een mogelijke vervolgstap het afsluiten van deze opgang voor langzaam verkeer, zoals eerder is gedaan bij de Dwarsweg in Vuren.

Het College beoordeelt de gemeentelijke rolinvulling als zorgvuldig. De gemeente blijft zich inzetten om de veiligheid en toegankelijkheid van de dijkopgangen te verbeteren, binnen de kaders van waterveiligheid, ruimtelijke haalbaarheid en de financiële mogelijkheden van de gemeente.

Vraag 4

De Fietzersbond ontvangt meldingen van valpartijen en verwondingen. Zijn dergelijke meldingen ook bij u bekend? Is dat het geval en zo ja, wat doet u met die meldingen? Zo niet, wat gaat u doen om deze gevallen boven tafel te krijgen.

Antwoord

Ja, er is een melding bekend bij de gemeente, waaronder een klacht van een bewoner uit Hellouw en signalen van de Fietzersbond. Deze meldingen worden serieus genomen en vormen aanleiding om de situatie nader te onderzoeken.

De gemeente is voornemens om binnenkort te starten met monitoring van het gebruik van de steile dijkopgangen. Daarbij wordt ook specifiek gekeken naar meldingen van incidenten en ongevallen.

Daarnaast gaat de gemeente inwoners actief oproepen via de gemeentekanalen om incidenten te melden via het meldpunt openbare ruimte. Op basis van deze meldingen kunnen gerichte maatregelen worden getroffen, zoals het plaatsen van bebording, het adviseren om af te stappen of – indien nodig – het afsluiten van specifieke opgangen voor langzaam verkeer.

Vraag 5

Loopt de gemeente, als verantwoordelijke wegbeheerder voor deze steile dijkopgangen, het risico op schadeclaims als er ernstige ongevallen hebben plaatsgevonden? Graag een toelichting bij het antwoord.

Antwoord

Als wegbeheerder heeft de gemeente een wettelijke zorgplicht om de openbare ruimte veilig in te richten en te onderhouden. Wanneer blijkt dat een verkeerssituatie aantoonbaar onveilig is en de gemeente hier onvoldoende op heeft geacteerd, kan dit leiden tot aansprakelijkheid en schadeclaims.

Om het risico op valpartijen of ongevallen te verkleinen – en daarmee mogelijke schadeclaims te voorkomen – worden maatregelen overwogen zoals het plaatsen van waarschuwborden en het afsluiten van bepaalde afritten voor langzaam verkeer.

Vraag 6

Wat gaat u als gemeente doen om de veiligheid van onze inwoners en toeristen te waarborgen? Welke stappen kunnen ondernomen worden om deze onveilige dijkopgangen en fietshellingen te herstellen?

Antwoord

De gemeente is zich bewust van de zorgen rondom de steile dijkopgangen en neemt deze serieus. De veiligheid van inwoners en bezoekers staat voorop. Daarom wordt binnenkort gestart met monitoring van het gebruik van de steile hellingen. Op basis van de uitkomsten hiervan kunnen gerichte maatregelen worden getroffen.

Mogelijke stappen zijn:

- het plaatsen van waarschuwborden,
- het adviseren aan fietsers om af te stappen,
- het verbeteren van de markering en zichtbaarheid,
- het afsluiten van specifieke opgangen voor langzaam verkeer,
- het afsluiten van specifieke opgangen voor alle verkeer,
- het aanbieden van alternatieve routes waar mogelijk.

Aanpassingen aan het profiel van de hellingen zijn ruimtelijk niet overal haalbaar want dergelijke aanpassingen kunnen vergaande gevolgen hebben voor aangrenzende bebouwing en percelen.

Hiervoor zal na oplevering na de dijk, een evaluatie van de verkeersveiligheid op de dijk plaatsvinden. Naar aanleiding van deze evaluatie zal worden bekeken of en welke aanvullende maatregelen nodig zijn, zoals extra ingrepen op de dijk of compartimentering in combinatie met steile opgangen.